

Overleg van 8 oktober 2021

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Globaal Waterplan Niel	1
3. Overleg	2
3.1. De gemeente	2
3.2. Antea	2
4. Conclusie	4

1. Inleiding

De bijeenkomst van 8 juli over de plannen van de gemeente i.v.m. het lokaal infiltreren en het terug aan de natuur geven van hemelwater in Niel leverde een zeer aangenaam gesprek op tussen verschillende actoren, namelijk de gemeente, Antea, het studiebureau dat werkt rond veilig en klimaatbestendig (her)inrichten van de publieke ruimte, en wij, de Actiegroep Leefmilieu Rupelstreek, die met de bezorgdheden, meningen en kennis van de bewoners komen aandragen.

Antea werd gevraagd een plan uit te werken voor het inrichten van de waterhuishouding voor de hele dorpskern van Niel, deze plannen zijn nog lang niet uitgewerkt en zeker zijn nog niet alle alternatieven reeds bekeken. De kant Ridder Berthoutlaan en Wirixdreef is een deel van dat project.

2. Globaal Waterplan Niel

Natuurlijk staan we als vereniging achter een goed uitgewerkt waterplan, een noodzaak gezien de klimaatsverandering. Wij juichen ook toe dat er veel aandacht wordt geschonken aan het ter plaatse infiltreren van water en het uitbreiden van de hoeveelheid vegetatie voor onmiddellijke opname en verdamping van het water. Dit zal, zoals in ons vorig verslag reeds besproken, zorgen voor een verlaging van het overstromingsrisico bij perioden van hevige regenval die vaker zullen voorkomen in de toekomst, maar ook voor koelte en een gezonder leefmilieu.

Het lijkt ons belangrijk dit waterplan af te toetsen aan een **klimaatplan** (hoe draagt de voorgestelde investering bij aan een vermindering van de CO₂ uitstoot), aan een **biodiversiteitsplan** (biodiversiteitverlies is een parallel, maar even bedreigend gevaar), aan de leefbaarheid van Niel (klimaatrobuustheid, kwaliteit van wonen, mobiliteit).

Snelle maar partiele beslissingen, bv op basis van het vrijkomen van subsidies of als voorafname van plannen andere dan het waterplan moeten vermeden worden.

We verzetten ons dan ook tegen het starten/toekennen van infrastructuurwerken (constructie of destructie) tot het volledig afgetoetste plan in een goedgekeurd ruimtelijk uitvoeringsbesluit is doorgewerkt. We denken hierbij niet alleen aan het voorstel tot kappen van de bomen in de Wirixdreef.

3. Overleg

We wensen dan ook in overleg te gaan met:

3.1. De gemeente

om inzicht te krijgen in de timing van het project (wanneer wordt de publieke consultatie van het RUP voorzien) en in het waarom van het opstarten van deelprojecten onder de noemer waterplan.

3.2. Antea

om ons te laten overtuigen dat het studiebureau een voldoende toekomstgericht en holistisch plan heeft.

Om onze eigen bezorgdheden nogmaals te verduidelijken:

- De noodzaak van Infiltratie ter plaatse: grote oppervlakten verharding kunnen vervangen worden door waterdoorlaatbare alternatieven of volledig onthard worden.
- Het belang van vegetatie om water te verdampen, waardoor er minder afgevoerd moet worden, en om te fungeren als airco en luchtzuiveringssysteem.
- Het belang van grote bomen met grote kruinen, die, bij de te verwachte toename van stortbuien, een cruciale rol spelen in waterretentie, maar die ook voor het biodiversiteit en het CO₂ reductieplan van essentieel belang zijn.
- Het belang om, in het kader van de te verwachten periodes van toenemende droogte, water af te leiden naar reeds bestaande of nieuwe natuur die er baat bij heeft.
- De weinige maar waardevolle stukken natuur die er zijn te behouden (Zoals het bos aan de Wirixdreef, zie biologische waarderingskaart).

Om ons te informeren rond punten die momenteel onduidelijk zijn, en daarom tot ongerustheid leiden

Leidingen Rupelstraat

- Wat weten we over de leidingen die er nu liggen (Heideplaats, rupelstraat...)? Daar werd over gecommuniceerd dat er te veel leidingen liggen om nog iets bij te leggen? Dit is onduidelijk. Moet het water niet in elk geval langs daar naar beneden? Zijn deze leidingen nu in gebruik? Zijn daar al leidingen die voor hemelwater kunnen gebruikt worden? Als deze oud zijn en niet kunnen worden gebruikt, dan is daar wel reeds gegraven en kunnen daar nieuwe leidingen komen?

Grachten in het dorp

- Wat met het gebruik met grachten in het dorp? Wordt er nog gedacht om met open grachten te werken? Zo ja moeten deze uiteraard genoeg stroming hebben om niet te zorgen voor overlast (geuren, muggen). In grachten kan natuurlijk het water ook infiltreren, wat het aantrekkelijker doet lijken dan leidingen, maar er zijn ook nadelen. Zouden grachten die voor grote delen bovenaan toe zijn maar onderaan wel volledig open voor infiltratie kunnen helpen? Of zou dat voor instabiliteit (en overstromingen) kunnen zorgen in de dorpskern?
- De wadi's in de Berthoutlaan mogen zeker niet te diep zijn voor de beschermde Platanen. De bewoners van de Berthoutlaan zijn zeer ongerust over de impact van de werken op de Platanen. De wortels van de bomen reiken zeer ver naar de ervaring van de bewoners van de Berthoutlaan.

Bassins, tonnen en putten: wateropslag

- Naar het schijnt ligt er onder de Heideplaats een groot volume water. Wat is dit? Grondwater? Of een soort bassin waarin regenwater kan opgevangen worden? Blijkbaar ligt daar een waterput. Waarschijnlijk van de vroegere pomp waar bewoners in pre-Pidpa tijden water gingen pompen (Vgl Pompstraat). Ook voor het gemeentehuis en voor de Blauwe Kuip in de E. Claessenslaan bevindt zich nog een waterput.
- Wat met wateropslag (tonnen, putten) voor direct gebruik van het water ter plaatse of voor later gebruik wanneer er droogte is Bv de nieuw gebouwde school heeft geen waterreservoir om het water dat op het dak valt op te vangen en te gebruiken voor bijvoorbeeld de wc's. Is het gebruik van waterbassins een mogelijkheid om toe te voegen aan holistisch water/klimaatplan voor Niel?

Bufferzone Coeck en infiltratie in de bodem

- Wij zien de bufferzone van Coeck die naast de dorpskern ligt (Heideplaats, Rupelstraat) als een zeer geschikte plaats om het water te verzamelen en naar beneden te laten stromen (onderweg wordt al heel wat geïnfiltreerd in de bodem) om uiteindelijk verbinding te vinden met het groot wiel. In deze bufferzone staat nu ook vegetatie. Over wat soort vegetatie gaat het? Zijn deze soorten bestand tegen een wisselend waterpeil (bv. Wilg en Zwarte els kunnen tegen veel vocht)? Hoe oud zijn de bomen die er staan en zouden die kunnen blijven staan als er hier gewerkt wordt voor waterafvoer? Als het jonge bomen zijn en er komt nieuw groen in de plaats dan is dat minder ingrijpend voor de natuur dan de oude bomen van het park aan de Wirixdreef, maar in elk geval kan dit een zone worden waar water naartoe wordt geleid voor infiltratie en transport richting Groot Wiel, de natuur dus.

Extra wateropvang in het Niels broek

- Tussen het groot Wiel en het Niels broek liggen weilanden. Zijn hier nog mogelijkheden voor extra wateropvang? Extra overstromingsgebied zou interessant kunnen zijn, maar als dit bestaande historische weilanden zijn kunnen deze niet omgezet worden naar andere doeleinden zonder speciale permissies. Een oud weiland is immers een bron van opgeslagen CO₂ en een weiland dat elke vijf jaar overstroomt is een probleem. Het is ook zo dat overstromingen, en dan zeker overstromingen in de zomer, slechts bij uitzondering in een

waardevol natuurgebied kunnen (te grote beschadiging fauna, flora). Een mooie beek door de weilanden zou wel echt een plus kunnen zijn. Is er over dit soort mogelijkheden rond Niel al nagedacht?

4. Conclusie

Wij streven naar een oppervlakte-dekkend waterplan waarbij over alle mogelijkheden eerlijk en met het oog op de toekomst wordt gekeken, zonder overhaaste acties omwille van subsidies, rekening houdende met de verantwoordelijkheden en belangen van zowel ondernemers als inwoners van Niel. Ook aangrenzende gemeenten kunnen best betrokken worden. Misschien is een samenwerking van belang om de beste mogelijkheden te creëren voor de natuur en dus voor de mens.

Voorbeelden van klimaatrobuuste actieplannen zijn o.a. te zien in Leuven, in Sint-Andries en de burgerbeweging Klimaant in Mechelen start het overleg over een globaal waterplan met het stadsbestuur op.